

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník pro rodiče

Příloha č. 2a – van Dijk Approach to the Assessment of Individuals with Severe Multiple Disabilities

Příloha č. 2b – Van Dijkova metoda, doplňující materiál – český překlad

Příloha č. 3 – Zadání diplomové práce

Příloha č. 1

Dotazník pro rodiče

Vážený rodiče,
jmenuji se Barbora Kubálková a studuji speciální pedagogiku na PedF UK v Praze. V rámci diplomové práce se zabývám mj. problematikou rozvoje komunikačních schopností u dětí s hluchoslepotou. Ráda bych Vás proto touto cestou poprosila o spolupráci – vyplnění níže uvedeného dotazníku. Máte-li jakékoliv nejasnosti, otázky apod., neváhejte mě kontaktovat.

Předem velice děkuji za Váš čas a těším se na spolupráci s Vámi.

S pozdravem

Barbora Kubálková

bara.kubalkova@gmail.com

1) Uveďte prosím aktuální věk Vašeho dítěte.

2) V jakém věku byla Vašemu dítěti diagnostikována hluchoslepota?

V případě, že dítěti byla nejdříve diagnostikována např. zraková vada, později pak vada sluchu, tuto skutečnost prosím uveďte.

3) Jakým způsobem jste s dítětem komunikovali před zjištěním jeho hluchoslepoty?

4) Jakým způsobem se vaše vzájemná komunikace změnila po zjištění hluchoslepoty dítěte?

5) Jakým způsobem Vaše dítě nyní komunikuje? Používá např. zástupné předměty, fotografie, piktogramy, reliéfní piktogramy, znakování na tělo, znakování ruku v ruce, znakový jazyk, Lormovu dotykovou abecedu, Braillovo bodové písmo, prstovou abecedu, mluvenou řeč?

6) Spolupracujete se středisky rané péče či speciálně pedagogickými centry?

Spolupráci s pracovníky zařízení, kteří Vám pomáhají rozvíjet komunikační schopnosti Vašeho dítěte, prosím stručně charakterizujte.

7) Co v souvislosti s rozvojem komunikace Vašeho dítěte nejvíce postrádáte?

(Např. nedostatek vhodných materiálů, nedostačující podpora ze strany odborníků atd.)

8) Používáte pro záznam průběžného vývoje dítěte nějaké speciální materiály?

Pokud ano, prosím, uveďte.

Příloha č. 2a – van Dijk Approach to the Assessment of Individuals with Severe Multiple Disabilities

Biobehavioral state

What is the individual's current state?

Is the individual able to control or modulate his or her state?

How much time does the individual spend in an alert state?

What range of states does the individual show and what is the transition pattern between states?

What variables affect the individual's state?

Orienting response

What factors elicit an orienting response?

How does the individual exhibit an orienting response?

What sensory channels appear to be associated with the orienting response (sensory information that triggers the response and the senses utilized)?

Learning channels

How does the individual appear to take in information?

How does the individual react to sound?

How does the individual react to vision?

How does the individual react to touch?

Does the individual use more than one sense at a time?

Does the individual exhibit engagement or disengagement cues in response to particular sensory information?

Approach – withdrawal

What are the individual's engagement cues?

What are the individual's disengagement cues?

What appears to motivate the individual?

What does the individual seem to turn away from?

Memory

Does the individual habituate to familiar stimuli?

How many presentations of stimuli are necessary and for how long before there is habituation?

Does the individual attend again if the features of the stimulus change?

Are reactions differentiated?

Does the individual react differently to familiar and unfamiliar people?

Does the individual appear to have object permanence (understands that something still exists even if it is not currently visible)?

Does the individual associate a preceding event with one that follows?

Does the individual appear to anticipate an upcoming event?

Does the individual react when there is a mismatch to expectations?

Does the individual demonstrate functional use of objects?

Is the individual able to learn a simple routine?

Is the routine that is learned remembered?

Interactions

Does the individual orient to a person?

Does the individual exhibit secure attachment with important individuals in his or her life?
Does the individual engage in turn taking when he or she begins the interaction?
How many turns are taken before disengagement?
In response to a partner's interaction, does the individual add more to turn-taking interaction?

Communication

Does the individual demonstrate communicative intent through the use of signals, vocalizations, gestures, and the like?
What are the communication used?
Are signals used with consistency?
Does the individual use differentiated communications?
Describe the communications and their probable meanings.
When presented with options, does the individual make choices?
Does the individual use conventional gestures?
Can the individual use one item or symbol to stand for an activity or object?
Does the individual demonstrate understanding of communication symbols (auditory, visual, or tactual)?
Does the individual use symbolic communication? Describe.

Problem solving

Does the individual demonstrate cause and effect?
Does the individual demonstrate an understanding of means and ends or the use of an intermediate step to solve the problem?
Does the individual demonstrate understanding of the function of common objects?
How does the individual approach a problem?
Does the individual maintain attention and persist?

(převzato z WESTLING, D., FOX, L. *Teaching Students with Severe Disabilities*. s. 142 – 143)

Příloha č. 2b – Van Dijkova metoda, doplňující materiál – český překlad

Stav chování

Jaký je současný stav jedince?
Je jedinec schopen ovládat a upravovat svůj stav?
Kolik času tráví jedinec v bdělém stavu?
Jakou škálu stavů jedinec vykazuje a jaký je systém přechodů mezi stavy?
Jaké proměnné ovlivňují stav jedince?

Orientační reakce

Jaké faktory vyvolávají orientační reakci?
Jak dává jedinec orientační reakci najevo?
Jaké sensorické kanály se zdají být spojeny s orientační reakcí (sensorická informace, která spouští reakci, a použité smysly)?

Kanály k učení

Jak jedinec přijímá informace?
Jak jedinec reaguje na zvuk?
Jak jedinec reaguje na obraz/světlo?
Jak jedinec reaguje na dotek?
Používá jedinec najednou více než jeden smysl?
Dává jedinec v reakci na konkrétní sensorickou informaci najevo známky zájmu nebo nezájmu?

Snaha o kontakt – uzavřenost

Jaké jsou signály zapojení jedince?
Jaké jsou signály stažení jedince?
Co jedince motivuje?
Od čeho se jedinec odvrací?

Paměť

Zvyká si jedinec na dobře známé podněty?
Kolikrát je potřeba podnět zopakovat a po jak dlouhou dobu, než dojde ke zvyknutí si jedince na podnět?
Zpozorní jedinec znovu ve chvíli, kdy se prvky podnětů změní?
Liší se reakce?
Reaguje jedinec odlišně na známé a neznámé osoby?
Má jedinec „trvalost objektu“ (ví, že něco stále existuje, i když to aktuálně nevidí)?
Spojí si jedinec předchozí událost s některou z následujících?
Očekává jedinec nadcházející událost?
Reaguje jedinec v případě, objeví-li se nesoulad s jeho očekáváním?
Dokáže jedinec funkčně používat předměty?
Dokáže se jedinec naučit jednoduchou rutinu?
Zapamatuje si jedinec rutinu, kterou se naučil?

Interakce

Orientuje se jedinec na osoby?
Dává jedinec najevo jistý blízký vztah s důležitými jedinci ve svém životě?
Věnuje jedinec pozornost předávání slova, když vstupuje do interakce?
Kolikrát dojde k předání slova (kolikrát si jedinec vymění roli mluvčího s druhým člověkem),

než se jedinec stáhne?

V odpovědi na interakci partnera, přispívá i jedinec k další výměně role (mluvčího)?

Komunikace

Demonstruje jedinec komunikační úmysl skrze použití signálů, vokalizace, gest a věcí stejného typu?

Jaké druhy komunikace jedinec užívá?

Jsou signály používány v ustálené formě?

Používá jedinec různé druhy komunikace?

Popište komunikace a její pravděpodobné významy.

Je-li jedinci něco prezentováno s možností volby, dokáže jedinec učinit volbu?

Používá jedinec obvyklá gesta?

Dokáže jedinec použít jeden předmět nebo symbol jakožto zástupný pro nějakou činnost nebo věc?

Dává jedinec najevo porozumění komunikačním symbolům (sluchovým, zrakovým, dotekovým)?

Užívá jedinec symbolickou komunikaci? Popište.

Řešení problémů

Demonstruje jedinec příčinu a následek?

Dává jedinec najevo porozumění významům a účelům při použití prostředního kroku při řešení problému?

Dává jedinec najevo pochopení funkce běžných předmětů?

Jak jedinec přistupuje k problému?

Udržuje jedinec pozornost a nepolevuje?

**Katedra speciální pedagogiky
PedF UK Praha**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

školní rok: 2009 / 2010

Jméno a příjmení: BARBORA KUBAL'KOVA'

ročník: I. obor: N s ppg prezenční/kombinované
(nehodící se škrtněte)

Název diplomové práce: KOMUNIKAČNÍ VÝVTEHY DVOB

HLUCHOVLÉPOTIV

Vedoucí diplomové práce: MGR. PAVLINA VUHNÍKOVÁ'

Podpis vedoucího diplomové práce: Pavlína Vuhníková'

Podpis studenta: Barbora Kubal'ková'

V Praze dne: 4.11.2009

podpis vedoucího katedry s ppg